

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio *voi* erota alkuperäisestä julkaistusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

Tekijä(t): Pesonen, Juha; Ronkainen, Petri

Otsikko: Vertaisopettamista hoitotyön klinikkatunneilla: Kokeneemmat opiskelijat mukana opetuksen toteutuksessa

Versio: Kustantajan pdf

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Pesonen, J., Ronkainen, P. (2024). Vertaisopettamista hoitotyön klinikkatunneilla: Kokeneemmat opiskelijat mukana opetuksen toteutuksessa. Pulssi-portaali 6.6.2024.

<https://www.karelia.fi/2024/06/vertaisopettamista-hoitotyon-klinikkatunneilla-kokeneemmat-opiskelijat-mukana-opetuksen-toteutuksessa>

PLEASE NOTE! THIS IS PARALLEL PUBLISHED VERSION / SELF-ARCHIVED VERSION OF THE OF THE ORIGINAL ARTICLE

This is an electronic reprint of the original article.

This version *may* differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Pesonen, Juha; Ronkainen, Petri

Title: Vertaisopettamista hoitotyön klinikkatunneilla: Kokeneemmat opiskelijat mukana opetuksen toteutuksessa

Version: publisher's pdf

Please cite the original version:

Pesonen, J., Ronkainen, P. (2024). Vertaisopettamista hoitotyön klinikkatunneilla: Kokeneemmat opiskelijat mukana opetuksen toteutuksessa. Pulssi-portaali 6.6.2024.

<https://www.karelia.fi/2024/06/vertaisopettamista-hoitotyon-klinikkatunneilla-kokeneemmat-opiskelijat-mukana-opetuksen-toteutuksessa>

Vertaisopettamista hoitotyön klinikkatunneilla: Kokeneemmat opiskelijat mukana opetuksen toteutuksessa

6.6.2024

Opetustyössä tapahtuu jatkuvaa kehitystä ja uusien opetusmenetelmien kokeilua. Pilotoinne keväällä 2024 Karelian hoitotyön koulutusohjelmassa kokeneempien opiskelijoiden osallistumista opetukseen opiskelijoiden vertaisopettajina ensimmäisen lukuvuoden opiskelijoiden hoitotaidon klinikkatunneilla. Uusi lähestymistapa sai myönteistä palautetta kaikilta osallistuneilta.

Vertaisopettamisen merkitys hoitotyön opinnoissa

Sairaanhoitajakoulutuksen valtakunnallisiin osaamisvaatimuksiin kuuluu ohjaus- ja opetusosaaminen (Karelia-ammattikorkeakoulu 2024a, Laukkanen 2019). Hoitotyön klinikkatunneilla tapahtuvassa opetuksessa on perinteisesti keskitytty opettajajohtoiseen ohjaukseen sekä opiskelijoiden oppimisen tukemiseen. Halusimme kokeilla kokeneempien opiskelijoiden ottamista mukaan opetustilanteisiin tavoitteella, että vertaisopettaminen voisi osaltaan tukea ohjaustaitojen oppimista.

Hoitotyön opintoihin kuuluu paljon työharjoitteluita (Karelia-ammattikorkeakoulu 2024a). Yhtenä mahdollisena harjoittelupaikkana opiskelijoilla on Karelian oma oppimisympäristö Tarmo. Harjoittelupaikkana Tarmo korostaa opiskelijoiden ohjaamisosaamista. (Karelia-ammattikorkeakoulu 2024b). Päädyimme pilotoimaan Tarmossa harjoittelua suorittavien sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijoiden mahdollisuutta osallistua vertaisopettajina ensimmäisen lukukauden hoitotaito-opintojakson klinikkatunneille.

“Ohjaaminen kuuluu tällä alalla työelämän taitoihin, joten eipä olisi ollenkaan huono idea käyttää tulevaisuudessa tällaista opetus-/oppimismenetelmää enenevissä määrin. Näen tässä erittäin paljon hyvää kaikkien kannalta, joten ehdottomasti kehittäisin tätä mallia eteenpäin.” (Vertaisopettajan palaute)

“Omalla kohdallani sain varmuutta omasta osaamisesta ja siitä, että on jo taitoa myös ohjata muita. Omien opintojen aloituksesta ei kuitenkaan ole niin kovin pitkä aika, joten samaistuminen uusien opiskelijoiden kokemuksiin/epävarmuuteen/pohdintoihin onnistuu helposti ja sitä kautta näkee selkeästi ne kohdat, joissa kannattaa tsemjata tai vaikkapa kertoa omista kokemuksistaan. Myös alkutaipaleen opiskelijoille voi olla rikastuttava kokemus kohdata saman alan pidemmälle edennyt opiskelija. Tämä mahdollistaa myös opintoihin liittyvien mieltä askarruttavien kysymysten esittämisen.” (Vertaisopettajan palaute)

Vertaisopettajuus klinikkatunneilla

Osallistuminen vertaisopettajaksi oli vapaaehtoista. Ilmoittautuminen tapahtui viikkoa ennen klinikkatunteja opintojakson opettajalle. Vertaisopettajaksi ilmoittautui yhteensä yhdeksän opiskelijaa. Opiskelijat saivat ennakkoon tietoonsa klinikkatuntien tuntisuunnitelmat sekä kirjalliset työohjeet opetettaviin hoitotoimiin. Perehdytys tapahtui siten pitkälti sähköpostin välityksellä ja muutamassa tapauksessa kasvokkain annetulla perehdytyksellä. Klinikkatuntien opettajien vastuulla oli edelleen opetuksen kokonaisuus ja sen suunnittelu. Vertaisopettajien kanssa kokoonnuttiin ennen klinikkatuntien aloitusta, jolloin käytiin suunnitelmat läpi ennen opetuksen alkua.

“Opettaminen on kiinnostanut minua aina ja tässä pääsin sitä turvallisessa ympäristössä harjoittelemaan. Opettaja loi tilanteesta rennon, eikä minun tarvinnut jännittää. Yhteistyö opettajan kanssa sujui siis hyvin. Ohjeistus tuli selkeänä ja sen myötä oma rooli oli helppo omaksua. Oli myös tärkeä kokemus, että opettaja luotti minun osaamiseeni, mikä toi varmuutta, mutta samaan aikaan tiesin koko ajan, että voin kysyä neuvoa, mikäli jokin askarruttaa.” (Vertaisopettajan palaute)

“Yhteistyö sujui molempien opettajien kanssa moitteettomasti. Saimme ennen apuohjaustuntia opettajalta selkeät ohjeet päivän kulkuun. Itse päivän aikana opettajat kannustivat meitä sekä olivat hyvin tukenamme. Opettajat uskalsivat antaa meille vastuuta sekä pystyimme luottamaan siihen, että opettajat opettavat viime kädessä sekä tulevat auttamaan, vaikka ei itse osaisi.” (Vertaisopettajan palaute)

Vertaisopettajien pääasiallisena tehtävänä oli tarjota tunneilla vertaistukea, jakaa omia kokemuksiaan sekä ohjata vertaisiaan käytännön taitojen harjoitteluissa.

“Pysyimme rauhallisina sekä pyrimme ohjaamaan opiskelijoita mahdollisimman selkeästi. Pyrimme luomaan opiskelijoille rennon ja mukavan oppimiskokemuksen. Koemme yhtenä suurimpana onnistumisena sen, että opiskelijat luottivat osaamiseemme sekä uskaltoutuivat tulla kysymään meiltä apua.” (Vertaisopettajan palaute)

Opiskelijoiden kokemukset olivat positiivisia

Opiskelijoiden kokemukset tästä opetustavasta olivat hyvin positiivisia. He kertoivat kokeneempien opiskelijoiden läsnäolon osoittavan sen, että vaikeita asioita on mahdollista oppia. Kokeneemmat opiskelijat antoivat tärkeitä vinkkejä ja neuvoja kliinisten taitojen suorittamiseen. He myös toimivat hyvinä roolimalleina ja kannustivat opiskelijoita osallistumaan aktiivisesti harjoitteluun sekä toivat käytännön harjoittelujen tai työelämän kautta saamiaan oppeja yleiseen tietouteen. Tämä voi mahdollistaa asioiden tarkastelua eri näkökulmista laajentaen siten oppijoiden kokonaisuuksien ymmärtämistä.

Vertaisopettajien antama palaute kokeilusta oli myös hyvin positiivista. Moni koki, että opettaminen ja ohjaaminen syvensi heidän omaakin oppimistaan ja toi uusia näkökulmia omaan työhönsä.

“Oli tosi kiva päivä. Yhteistyö opettajan kanssa sujui mutkitta. Ohjaajan roolissa joutui palauttelemaan vähän mieleensä koulun alkuaikojen opintoja. Kiva että pääsi myös tekemään ja näyttämään opiskelijoille. Ajattelen että toisille ohjaaminen on oppimisenmuotona erittäin hyvä.” (Vertaisopettajan palaute)

“Hyvä oli kerrata itsekin asioita ja kun kyseessä oli eri opettaja kuin itsellä aikoinaan, niin sai myös uutta näkökulmaa. Lisäksi huomasi, että on sitä näköjään jotain oppinut tässä koulun aikana.” (Vertaisopettajan palaute)

“Päivä kehitti meitä opiskelijoina siten, että saimme opettajien opetuksesta itsekin vielä ammennettua lisää tietoa sekä taitoa. Huomasimme myös, että vaikka meidän ryhmämme osalta näistä kyseisistä opinnoista oli jo kulunut 2 vuotta: opit olivat jääneet päähän ja kyllä ne sieltä muistuivat lopulta hyvinkin mieleen.” (Vertaisopettajan palaute)

Omat havaintomme kokeilusta tukevat opiskelijoiden kokemuksia. Näimme, kuinka kokeneempien opiskelijoiden mukanaolo auttoi luomaan entistä positiivisemmän ilmapiirin tunneille ja auttoi meitä keskittymään tarvittaessa yksilöllisemmin opiskelijoiden ohjaamiseen ja opettamiseen. Tämä opetustapa myös kannusti opiskelijoita osallistumaan opetukseen aktiivisemmin ja jakamaan enemmän oppimiskokemuksiaan.

Vertaisopettamisen mahdollisia haasteita

Vaikka kokeneempien opiskelijoiden osallistuminen opetukseen voi tuoda monia etuja ja positiivisia vaikutuksia, on tärkeää tiedostaa mahdollisia riskejä ja haasteita sekä vastata niihin. Kokeneempien opiskelijoiden tiedot ja taidot eivät välttämättä ole aina täysin oikeita, mikä voi johtaa vääränlaiseen ohjaukseen. Mikäli roolit ja vastuut eivät ole täysin selviä, voi se aiheuttaa epätietoisuutta siitä, mitä apuopettajat voivat tehdä ja mitä eivät. Tämä voi johtaa epäselvyyteen ja epävarmuuteen ohjaustilanteissa. On siten erittäin tärkeää varmistaa, että apuopettajat saavat riittävän perehdytyksen ja ohjausta jo ennen osallistumista opetukseen sekä sen aikana.

Riskejä voidaan hallita asianmukaisella ja riittävällä suunnittelulla, valmistelulla sekä seurannalla. On tärkeää varmistaa, että kaikki osapuolet ymmärtävät roolinsa ja odotuksensa selkeästi ja tarvittavaa tukea ja ohjausta on mahdollista tarjota. Tämä osaltaan haastaa opettajien resursseja, sillä jos työaika ei ole riittävästi suunnitteluun ja perehdytykseen, voi tämä opetustapa osoittautua epäonnistuneeksi.

Vertaisopettamista kehitetään edelleen

Mielestämme jatkossa kannattaa jatkaa kokeneempien opiskelijoiden osallistumista opetukseen vertaisopettajina sekä kehittää tätä menetelmää entisestään. On tärkeää varmistaa, että vertaisopettajat saavat riittävän tuen ja ohjauksen tehtävänsä jo hyvissä ajoin ennakkoon. Palautteita tulee kerätä jatkossakin toiminnan kehittämisen mahdollistamiseksi.

Tämä opetustapa voisi toimia muissakin hoitotyön opintojen osissa ja sitä kannattaa ainakin kokeilla avoimin mielin eri opintojaksoilla. Yhteistyö ja vertaisten tuki ovat arvokkaita asioita opiskelijoiden ammatillisen kasvun tukemisessa ja niiden vahvistaminen voi edistää entistä parempaa hoitotyön osaamista tulevaisuuden hoitajille. Kokeneempien opiskelijoiden mukanaolo ansaitsee siten mielestämme jatkoa, koska se voi edistää opiskelijoiden oppimista, ammatillista kehittymistä ja yhteisöllisyyttä hoitotyön koulutuksessa.

Vertaisopettamisen todellisia hyötyjä on kuitenkin hankalaa arvioida pelkkien kokemusten kyselyn perusteella. Aihe sopisi hyvin laajemman tutkimuksen kohteeksi, jossa aiheen merkityksellisyyteen voisi paneutua syvällisemmin.

Kirjoittajat:

Juha Pesonen, opettaja, sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajakoulutus, Karelia-ammattikorkeakoulu

Petri Ronkainen, lehtori, sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajakoulutus, Karelia-ammattikorkeakoulu

Lähteet:

Karelia ammattikorkeakoulu 2024a. Opinto-opas. Sairaanhoitaja (AMK). <https://opintoopas.karelia.fi/47/fi/94/122/454> Viitattu 3.6.2024.

Karelia ammattikorkeakoulu 2024b. Tarmo-oppimisympäristö. <https://www.karelia.fi/tarmo/> Viitattu 3.6.2024.

Laukkanen A. 2019. Yleissairaanhoitajan (180 op) osaamisvaatimukset ja sisällöt julkaistu. <https://blogi.savonia.fi/ylesharviointi/2019/01/31/yleissairaanhoitajan-180-op-osaamisvaatimuslauseet-ja-sisallot-julkaistu/> Viitattu 3.6.2024